

ЖИТТЯ Бахаулли

Хелена Хейсті

ЖИТТЯ Бахаулли

Хелена Хейсті

Рīgas Bahai ticības draudze

2022

UDK 286

X357

Друкується за матеріалом, який надала Українська громада Бахаї.
Переклад з англійської.

Hastie, Helena. The Life of Bahá'u'lláh / Helena Hastie,
Ann Vickers, Paddy Vickers. [UK] : Warwick Bahá'í
Bookshop, 2013.

Цей документ доступний на веб-сторінці за посиланням: <https://bahai.lv/biblioteka/e-gramatas/>

Інші книги цієї серії:

Життя Баба

Життя Абдул-Баха

Життя Шогі Єффенді

© Helena Hastie, 2013

© Warwick Bahá'í Bookshop, 2013

© Релігійна організація «Національні Духовні Збори Бахаї
України», 2022

© Rīgas Bahai ticības draudze, 2022

Усі фотографії передруковані з дозволу Міжнародної спільноти
Бахаї; див. <http://media.bahai.org>

На обкладинці: Усипальниця Бахауллі, вид з північного заходу.

Примітка автора

З дозволу авторів та видавців автор цієї книги використовувала
такі книги, з яких отримала інформацію щодо життя Бахауллі:

Мері Перкінс. «День слави» (Mary Perkins. The Day of Glory)

Хасан Балюзі. «Бахаулла» (Hasan Balyuzi. Bahá'u'lláh)

Шогі Єффенді. «Бог проходить поруч» (Shoghi Effendi. God
Passes By)

Алі-Акбар Фурутан. «Історії про Бахауллу» ('Alí-Akbar Furútan.
Stories of Bahá'u'lláh)

Ця книга була написана за допомогою Патріка та Анни Вікерс.

ISBN 978-9934-620-06-5

ISBN 978-9934-620-07-2 (PDF)

Життя Бахаулли

Ранні роки життя

Бахаулла народився 12 листопада 1817 року в Персії (наразі Іран), у місті Тегеран. Після народження батьки дали Йому ім'я Хусейн Алі. Бахаулла, що означає «Слава Бога», — це ім'я, яке Він узяв згодом. Він належав до давньої королівської сім'ї Ірану. Його батько походив від Пророка За-роастра, а мати — від Авраама.

Бахаулла був дуже незвичайною дитиною. Його мати вражала гарна поведінка сина. У дитинстві Він ніколи не плакав і мав гарні манери. Читання й письма Він навчався вдома. У той час у школах насправді навчали Корану, Свя-тій Книзі ісламу. Незважаючи на те що Він ніколи не відві-дував школу, Він мав глибокі знання й розуміння релігії та Священних Книг. Люди дивувалися Його розуму й доброті й полюбили розмовляти з Ним. Він мав сильне почуття спра-ведливості навіть у молодому віці.

Коли Бахаулли було лише шість років, Його батькові нас-нився дуже важливий сон. Він побачив уві сні, що величез-ні птахи напали на Бахауллу, але були не в змозі завдати Йому шкоди. Потім йому наснилося, що Бахаулла плаває в морі, де риба також напала на Нього. І знову Він залишився неушкоджений. Батько Бахаулли попросив одного мудрого чоловіка розтлумачити йому цей сон. Чоловік пояснив, що Бахаулла буде засновником великої Справи й багато людей постануть проти Нього й нападуть на Нього, але ніхто

з них не досягне мети. Цей сон виявився дуже значним для Його подальшого життя.

Батьки Бахаулли були дуже заможними, вони мали кілька маєтків. У Бахаулли було дуже щасливе й комфортне життя в дитинстві. Особливо Він любляв сільську місцевість.

Коли Бахаулли було всього сім років, чоловік, який збирав податки для уряду, намагався примусити батька Бахаулли заплатити більше, хоча той уже все сплатив. Бахаулла знав, що це несправедливо, і пройшов пішки весь шлях до шаха (короля), щоб пояснити йому, що з Його батьком чинять несправедливо. Ця подорож тривала два дні! Хлопчик переконав шаха, і той звільнив збирача податків.

Коли Бахаулла був іще зовсім малим, одного дня проводилося сімейне свято, під час якого показували неймовірну лялькову виставу, у якій, зокрема, були шах та його придворні, сурми, дим, стрілянина й навіть страга. Трохи згодом Бахаулла побачив чоловіка, який ніс скриньку, і запитав того, що в ній. Чоловік відповів Йому, що там все те, що Він бачив під час лялькової вистави. Бахаулла був вражений і зрозумів, що лялькова вистава подібна до навколишнього світу, де речі, які люди вважають важливими, насправді марні та є просто грою.

Шлюб

Незадовго до Свого 18-річчя Бахаулла одружився на чарівній молодій панночці на ім'я Асія Ханум. Вона також

була добре знана своєю добротою до бідних та щедрою вдачею. Обоє були дуже багатими, і знадобилося 40 мулів, щоб відвезти посаг Асії Ханум до її нового дому. Навіть гудзики на її сукнях були зроблені із золота з коштовним камінням. Але подружжя завжди було щедрим та піклувалося про бідних і хворих навколо себе. Бахаулла став відомим як «Батько Бідних», а Асію Ханум називали «Мати Розради» через їхню доброчинність.

Коли Бахаулли виповнилося 22 роки, Його батько Мірза Бузург помер. Мірза Бузург обіймав престижну та впливову посаду в уряді. Очікувалося, що Бахаулла подасть заяву, аби заступити посаду Свого батька, але Його не цікавили мирські речі, такі як гроші, влада та вплив. Натомість Він присвятив себе допомозі бідним у Тегерані — місті, де Він мешкав.

Пара мала двох дітей, які померли в ранньому дитинстві, та кілька років потому, у 1844 році, народився син — їхня старша дитина, що вижила. Йому дали ім'я Аббас, але згодом він узяв титул Абдул-Баха, що означає «Слуга Слави». Він мав особливе призначення, а ніч, якої він народився, була дуже визначною з іще однієї причини. Цієї ночі молодий чоловік на ім'я Баб проголосив свою місію від Бога. Баб був новим Посланцем від Бога та приніс в Іран учення любові та єдності. Він говорив своїм вірянам підготуватися до приходу Обітованого всіх релігій, який об'єднає людство та принесе мир у всьому світі. (Більш детально дізнайтеся про це з книги *«Життя Баба»*, першої книги цієї серії.)

Послідовник Баба

Коли Абдул-Баха було три місяці, один із послідовників Баба, на ім'я Мулла Хусейн, приніс листа від Баба для Бахаулли. Баб не сказав Муллі Хусейну, кому саме він повинен принести цього листа, просто він був адресований комусь дуже особливому в Тегерані. Коли Мулла Хусейн почув про Бахаулла, то зрозумів, що лист призначений для Нього.

Коли Бахаулла прочитав листа, Він відразу ж заявив про свою віру в цього нового Посланця від Бога й відтоді став стійким послідовником Баба. Він допомагав поширювати вчення Баба про те, що Бог явив людству нового Посланця. Він поїхав у провінцію Нур, де в сільській місцевості розташовувався Його будинок, і там розповів людям про Баба та Його вчення. Послання Баба було посланням про мир, але також воно було революційним, оскільки навчало, що після Мухаммада прийшов новий Пророк. Урядовці Ірану були налякані впливом, якого набуло послання Баба, і побоювалися втратити свої владні позиції. Вони переконали шаха, що поширення нової релігії слід зупинити, тому Баба та його численних послідовників кинули за ґрати. Решту послідовників Баба залякували або нівечили. Оскільки Бахаулла був заможним і шанованим, Йому подеколи вдавалося допомагати багатьом бабі́ (так називали послідовників Баба) позбутися неприємностей. Влада сподівалася, що ув'язнення Баба зупинить поширення Його послання миру

Один із будинків Бахаулли

та єдності, але це мало протилежні наслідки. Багато людей побачили, що Баб робив тільки добрі справи та не заслуговував на ув'язнення. Його вплив поширювався, і дедалі більше людей ставали Його послідовниками.

Конференція в Бедашті

У той час, коли Баб перебував у в'язниці, деякі з Його послідовників зібралися разом, щоб обговорити справи. Бахаулла був одним із цих послідовників та проводив багато які з цих обговорень. Він підбадьорював і давав настанови сво-

їм єдиновірцям. Бахаулла також дав кожному з них особливе ім'я з релігійним значенням, а собі взяв титул Бахаулла. Згодом Баб написав цим людям, використовуючи ці імена, показуючи цим, що Він згоден із цими титулами.

Послідовники Баба влаштували табір у садах, неподалік селища Бедашт. Вони обговорювали вчення Баба й обіцянку скорої появи нового Посланця, який виконає всі пророцтва світових релігій. Конференція тривала 21 день, але раптово завершилась, коли місцеві жителі напали на них, вважаючи, що вони збираються створити проблеми. Послідовникам Баба довелося тікати. Вони розійшлися в різних напрямках, щоб рознести Послання Баба до нових областей Ірану.

Мучеництво Баба

Можновладці настільки перелякалися Послання Баба, що вирішили стратити Його. Дев'ятого липня 1850 року Баба стратили в місті Тебриз. Баб розпорядився, аби Його Писання, перстні, печатки та пенал надіслали Бахаулли. Озираючись назад, можна сприймати це як передачу Його сил наступному Посланцеві Бога. Водночас Він призначив молодшого зведеного брата Бахаулли Мірзу Ях'я лідером бабі після Його смерті. Метою місії Баба було проголосити прихід Обітованого всіх релігій. Він назвав цю особу «Тим, Кого явить Бог» і сказав, що Він буде явлений через дев'ять років, але люди не усвідомлять цього.

Замах на життя шаха

Після страти Баба Його послідовники перебували в стані шоку та страху. Більшість знаходили розраду в Його вченнях і готувалися до приходу Обітованого. Але двоє молодих людей збожеволіли через втрату свого коханого Пророка. Вони звинуватили в Його смерті шаха Ірану й вирішили помститися, що суперечить миролюбним ученням Баба. Удвох вони вдалися до нерозумної та погано спланованої спроби вбити шаха, застреливши його. Вони не знали, що роблять, пістолет, який вони використали, не міг нікого вбити. Їх швидко заарештували. Однак їхній учинок позначився на всіх послідовниках Баба, які, як уважала влада, знали про замах на вбивство. Через їхні дії багато інших послідовників зазнали переслідувань.

Страшна тюрма

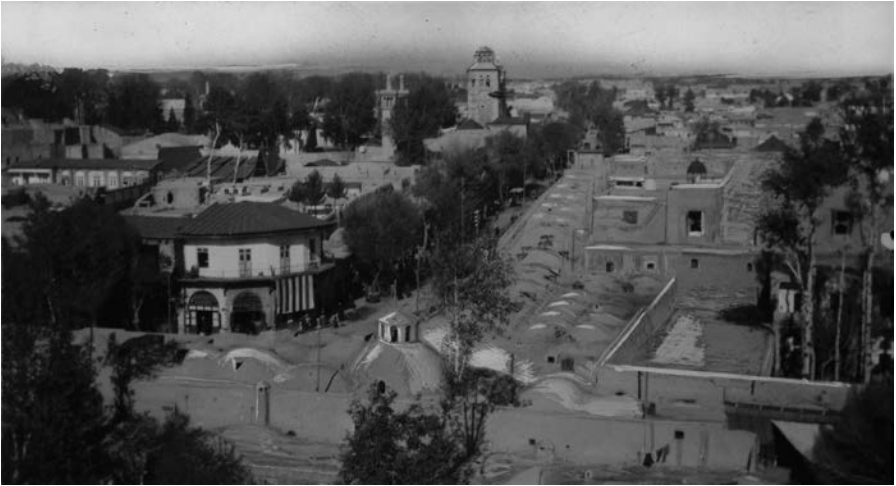
Бахаулла був заарештований, адже Його знали як лідера серед громади послідовників Баба. Через це вважалося, що Він був причетний до змови проти шаха, хоча, звичайно, це не так. Його били по підшвах ніг (тортури, відомі як бастінадо), а потім примусили пройти босоніж до тюрми Сіях-Чаль (у перекладі «Чорна яма»). У цьому підземеллі не було вікон, лише один вхід сходами вниз, тому світла не було взагалі. Запах у цій в'язниці був жахливим, у більшості в'язнів не було одягу, постільної білизни та їжі. Послідовни-

ки Баба були скуті ланцюгами, їхні ноги — забиті в колодки, вони не могли спати. У Бахаулли великі пальці були зав'язані за Його спиною, а плечі — обв'язані страшенно важким ланцюгом. Цей ланцюг був відомий як знаряддя для тортур і важив 50 кілограмів. Він навіть мав власну назву. У Бахаулли було багато порізів та синців від цього ланцюга, і він настільки зігнув тіло Бахаулли, що Він страждав до кінця життя.

Абдул-Баха розповів історію про те, як Він відвідував Батька в тюрмі:

«Я побачив, що крутий спуск вів у темряву. Ми почали спускатися двома маршами сходів, які вели від маленького дверного отвору, але незабаром наші очі не могли розрізнити нічого. Посеред сходового маршу Благословенний Голос [Бахаулли] раптом досяг наших вух: “Не ведіть Його”. Тому ми повернулися й очікували, коли ув'язнених виведуть у двір. Раптом вони привели Благословенну Красу, Який був прикутий до інших. Який жахливий ланцюг! Через його страшенну вагу Бахаулла ледве міг рухатися. Це був для мене сумний момент, що краяв серце».

Щодня охоронці приходили та називали ім'я бабі, якого мали стратити. Ці люди були щасливі пожертвувати своїм життям, вони обіймали Бахаулла та інших і радісно прямували на страту. Уночі два ряди бабі, один навпроти іншого, співали годинами — один ряд виспівував: *«Бога достатньо мені; Він, воістину, є Вседостатнім!»* — а потім інший під-

Тегеран

хоплював: *«Нехай ті, що вірять, покладаються на Нього»*. Спів був настільки голосним, що Шах чув його у своєму палаці.

Перебуваючи в цій жахливій темниці, Бахаулла почав відчувати дивну силу, що текла крізь Нього. Тоді перед Ним постало видіння Небесної Діви, яка сказала: *«Це Краса Божя серед вас... Це Таїна Божя та Його Скарб...»* Бахаулла дійшов розуміння, що Він і є тим особливим Посланцем, якого обіцяв Баб та всі релігії минулого. І хоча Він перебував у жахливій в'язниці, Він був сповнений щастя. Він описав це так:

«Упродовж днів, коли Я перебував у в'язниці Тегерана, хоча страшенна вага ланцюгів та сповнене смороду повітря давали Мені змогу засну-

ти лише на короткий час, усе-таки в ті нечасті моменти дрімоти Я відчував, наче щось струменіло з маківки Моєї голови на Мої груди, як могутній потік, що падає на землю з вершини високої гори. У результаті кожна кінцівка мого тіла була охоплена полум'ям. У такі моменти Мій язик промовляв те, чого жодна людина не змогла б витримати, почувши».

Це сталося через дев'ять років після того, як Баб проголосив Свою місію.

Звільнення з в'язниці

Російський посол у Тегерані, який був надзвичайно високої думки про Бахаулла та знав, що Він не винен, невтомно працював, аби Його звільнили з в'язниці. Урешті-решт, через чотири тривалих місяці ув'язнення Бахаулла було звільнено. Проте Йому не дозволили залишитись у країні. Бахаулла та Його сім'ю відправили в заслання в Ірак (на той час — територія Османської імперії), і їм назавжди було заборонено повертатися до їхнього рідного Ірану. Російський посол запропонував їм притулок у Російській імперії, але Бахаулла шанобливо відмовився.

Бахаулла був дуже слабким і хворим через умови в тюрмі, важкі ланцюги, а також тортури, яким Його піддавали, але Йому довелося вирушити в подорож. Бахаулла й Асія Ханум мали трьох дітей: Абдул-Баха, дочку на ім'я Бахійя

та наймолодшого сина Мехді, якому було лише два роки. Вони також очікували ще одну дитину. Через те що Мехді був надто малим, він мусив залишитися з бабусею. Це дуже засмутило сім'ю.

Багдад

Бахаулла, двоє Його братів та всі їхні родини вирушили взимку через гори до Іраку. Подорож з Ірану до Багдада була надзвичайно важкою й тривала три місяці. Бахаулла та Його сім'я пересувалися переважно пішки та страшенно страждали. Був квітень 1853 року, коли вони прибули до Багдада. Бахаулла був дуже хворим, і Асія Ханум також почувалася недобре. У будинку, де вони всі були вимушені жити, було лише дві кімнати.

Багатом іншим послідовникам Баба вдалося втекти до Багдада. Коли стан здоров'я Бахаулли поліпшився, Він почав навчати всіх баб́і, як мати гарний характер та чесну поведінку. Він підняв їхній дух і нагадав про вчення Баба. Послідовники Баба втратили свого Пророка та звернулися до Бахаулли по керівництво. Однак, деякий час потому до Багдада прибув Мірза Ях'я — зведений брат Бахаулли. Він жив потай, боячись, що його впізнають як баб́і та будуть переслідувати. Незважаючи на це він заявив, що саме він має бути лідером релігії Баба. Мірза Ях'я відчував заздрість до Бахаулли через високу повагу, яку виявляли до Нього. Баб́і на ім'я Сеїд Мохаммад також дуже заздрив — через ту від-

даність, яку бабі виявляли до Бахаулли, і заохочував Мірзу Ях'я до подібних заяв. Разом вони створювали чимало неприємностей у громаді.

Усе це завдало Бахауллі величезне горе. Він не прагнув до лідерства, Він жадав лише одного — щоб бабі об'єдналися. Він писав: *«На Мене нахлинули океани смутку, навіть краплину з яких не змогла б витримати, випивши, жодна душа. Таким є Моє горе, що Моя душа майже покинула Моє тіло»*. Бахаулла вирішив, що краще поїде з Багдада, ніж буде частиною цього розбрату. Він сам вирушив у гори Курдистану, де жив один, як відлюдник. Дуже часто в Нього не було їжі, а для прихистку Він знаходив лише кам'яну хижку або печеру. Та, на відміну від решти людей, Він міг спілкуватися з Богом.

Деякий час потому до Нього уві сні був посланий один чоловік, після чого Його запросили до містечка в Сулейманії. Тут було багато вчених мужів, які просили Його надати коментарі щодо релігійних проблем, яких вони не могли зрозуміти. Незабаром Він став відомим завдяки своїм знанням і чимало людей мали величезну повагу до Нього.

Два роки потому члени сім'ї почули про цю надзвичайно добру й духовну людину та зрозуміли, що це має бути Бахаулла. Вони вмовляли Його повернутися до Багдада. Він повернувся, на радість усіх, і послідовники Баба, які тепер знали, що слід уникати Мірзу Ях'я та інших порушників спокою, звернулися до Бахаулли з проханням про допомогу та водійство. Він сказав їм бути добрими, чесними та прав-

Багдад

дивими, а також не битися та не створювати проблем. Він навчив їх любити та покорятися Богу. Багато інших людей зібралось, щоб зустрітися з Ним та почути Його слова, у тому числі релігійні лідери, посадові особи, поети та князі. Послідовники Баба приїхали з Ірану, щоб послухати Його слова. У ті дні поважні люди міста зустрічались у кав'ярнях, щоб посидіти й обговорити важливі питання. Бахаулла відвідував деякі з цих кав'ярень, де люди ставили Йому різноманітні запитання, а Він розповідав їм про місію Баба та Своє вчення. А коли Він прогулювався містом, то допомагав багатьом бідним і нужденним, яких зустрічав дорогою.

Бахаулла любив сільську місцевість, і деколи Йому вдавалося відвідати ферму за межами Багдада, де Він міг відпочити біля води. Прогулюючись уздовж річки Тигр у Багдаді,

Він явив *«Потаємні слова»*. Упродовж свого перебування в місті Він також явив інші Священні Книги, зокрема *«Кі-таб-і-Ітан»* («Книгу безсумнівності»).

Декларація Бахаулли

Оскільки Бахаулла набув надзвичайної популярності, деякі релігійні лідери почали заздрити Йому. Він набагато краще розумівся на релігійних і духовних питаннях, ніж вони, тому вони засудили Бахаулла як ворога ісламу. Один чоловік продовжував вмовляти інших убити Бахаулла. Він підіслав до Нього одного турка з пістолетом, але коли той побачив Бахаулла, то впустив зброю й заляк на місці. Бахаулла велів повернути йому пістолет і показати шлях додому!

Релігійні лідери зібралися разом і вирішили відправити до Бахаулли посланця, щоб поставити Йому багато складних запитань. Бахаулла відповів на всі запитання, і посланець був цілком задоволений, а потім попрохав Бахаулла явити чудо. Бахаулла відповів, що Він зробить це, тільки якщо всі релігійні лідери зберуться разом і вирішать, яке саме чудо вони хочуть щоб Він створив. Тоді вони мають пообіцяти, що коли Він явить чудо, то вони повірять у Нього, а якщо Він не зможе зробити цього, то стане зрозумілим, що Він самозванець. Чоловік передав послання, але релігійні лідери так ніколи й не вибирали чудо.

Урешті-решт вони домоглися вислання Бахаулли до міста Константинополь (наразі — Стамбул), яке на той час було столицею Туреччини. Насправді це було запрошення

турецького уряду, але воно було таким, від якого не можна було відмовитись! Намісник дав Бахауллі невелику суму грошей для подорожі, але Він віддав їх бідним. Люди були дуже засмучені, коли дізналися, що Бахаулла вимушений залишити Багдад. У будинку Бахауллі й на вулиці зібралось так багато людей, щоб попрощатися з Ним або попросити про те, щоб піти з Ним, що Бахаулла пішов у сад на іншому березі річки. Це дало сім'ї можливість зібратися в дорогу.

День за днем люди перетинали річку на човнах, аби попрощатися. Вони так любили Бахауллу, що розлука з Ним краяла їм серце. Бахаулла залишався в цьому саду, згодом знаному як сад Ризван, упродовж дванадцяти днів. На дев'ятий день до Нього приєдналися члени сім'ї. У саду було декілька наметів, щоб кожен мав прихисток. Дні були дуже вітряні, тому люди сиділи на мотузках, які кріпили намет Бахауллі, аби його не зірвав вітер!

Перебуваючи в цьому прекрасному саду, оточений трояндами та солов'ями, Бахаулла проголосив, що Він є Обітованим усіх релігій. Баб підготував Своїх послідовників для появи нового Посланця Бога. Цей Посланець мав прийти, щоб об'єднати весь світ. Послідовники Баба були готові прийняти Бахауллу як цього нового Посланця, тому що вони дуже любили Його й захоплювалися Ним. Їх почали називати послідовниками Бахауллі, або бахаї. Наразі 12-денне свято Ризвану є найвеличнішим святом, адже саме тоді Бахаулла оголосив свою місію, і нагадуванням про ці щасливі та зворушливі дні.

Послідовник, який був з Ним під час Ризвану, описав ці дні. Щодня, на світанку, садівники зрізали в саду троянди та складали їх у центрі намету Бахаулли. Це була величезна купа квітів, і коли послідовники збиралися на ранковий чай, вони не бачили за нею одне одного! Вони ходили навкруг Бахаулли по колу, аби кожен по черзі міг побачити Його та побути поряд із Ним. Це також був знак їхньої глибокої поваги й любові до Нього. Бахаулла щодня дарував троянду кожному зі своїх послідовників, аби вони передали їх тим, хто не мав можливості перебувати там.

Того дня, коли Бахаулла покинув Багдад і вирушив до Константинополя, Він велично їхав на рудо-чалому жеребці, найкращому, якого могли дати Йому Його послідовники. За весь час перебування в Багдаді Бахаулла ніколи не їздив верхи на коні, тільки на вісліюку. Уперше Він надягнув головний убір з вишукано гаптованого фетру, відомий як тадж. Це був символ Його нової влади. Коли Бахаулла проїздив містом, Його супроводжували юрби людей, засмучених через Його від'їзд, а дехто навіть кидався на дорогу, під копита коня. Бахаулла всіх їх утішив і залишив місто, як король залишає своїх підданих.

Константинополь

Бахаулла виїхав до Константинополя 3 травня 1863 року зі своєю сім'єю та деякими послідовниками, разом 85 осіб. У ті часи подорожувати суходолом можна було верхи або

пішки. Оскільки вони були офіційними гостями султана Туреччини, їм надали озброєний ескорт.

Бахауллу вітали в кожному селі, що траплялося дорогою, юрби людей приходили, аби побачити Його. Ця важка подорож тривала 3,5 місяця. Деякий час потому, коли Він думав, що вже безпечно, Мірза Ях'я долучився до подорожан, але знову замаскувавшись.

Коли подорожани прибули до Костантинополя, до них поставилися з надзвичайною повагою, чиновники приїжджали, аби привітати Бахауллу. Сам же Бахауллу не намагався завоювати прихильність когось із можновладців, як вони того очікували, і це обурювало їх. Перський посол створив нові проблеми, через що чотири місяці потому вигнанців знову вислали — у місто Адріанополь (наразі — Едірне), також розташоване в Туреччині. Перед від'їздом Бахауллу відправив двох своїх послідовників назад в Іран, аби вони поширили звістку про Його проголошення, що Він і є тим Обітованим, якого обіцяв Баб.

Подорож до Адріанополя тривала 12 днів, по засніженій та вкритій кригою дорозі, без теплового одягу, у відкритих візках. Деякі з тварин, які везли багаж, загинули, а мандрівники були вимушені розпалювати багаття, щоб розтопити лід, аби дістати питну воду. Це була виснажлива подорож, яка дуже позначилася на здоров'ї Бахії, дочки Бахауллу. Вона до кінця свого життя страждала через хворобу, яку перенесла під час цієї неймовірно холодної подорожі.

Адріанополь

І знову велику кількість бахаї оселили в крихітних будинках з дуже поганими умовами. Мірза Ях'я, а також його товариш Сеїд Мохаммад негайно почали створювати проблеми. Вони планували змови та завдавали страждань усім навколо. Одного разу вони кинули отруту в колодязь, яким користувалася сім'я Бахаулли, що стало причиною страждань упродовж тривалого часу. Потім вони отруїли Бахаулла. Він був близький до смерті. Покликали лікаря, але той сказав, що надії на одужання немає, і пішов. Кілька днів потому Бахаулла почав одужувати, а лікар раптово помер. Бахаулла пояснив, що ця дорогоцінна душа молила Бога взяти його як жертву й дозволити Бахаулли жити! Бахаулли знадобилося чимало часу, щоб одужати, але до кінця життя в Нього тремтіла рука через дію цієї отрути.

У відчайдушній спробі позбутися Бахаулли Мірза Ях'я намагався вмовити цирульника Бахаулли перерізати йому горло. Цирульник був вражений та негайно повідомив про це Бахаулла, який розпорядився нічого не робити з Мірзою Ях'я та зберігати все в таємниці. На жаль, цирульник був такий розлючений, що був не в змозі зберігати таємницю. І хоча Мірза Ях'я та Сеїд Мохаммад спричинили величезну кількість неприємностей, вони не могли перешкодити Бахаулли спонукати бахаї до високих стандартів поведінки.

Один із бахаї вирішив, що краще було б вирішити все раз і назавжди, тому домігся, аби Бахаулла та Мірза Ях'я зустрі-

Будинок в Адріанополі, де Бахаулла жив упродовж року
лися в мечеті й обговорили розбіжності. Обидві сторони по-
годилися. Бахаулла прийшов до мечеті в призначений час та
очікував там цілий день, але Мірза Ях'я так і не прийшов.

У цей час великих труднощів Бахаулла написав важли-
ві листи та скрижалі королям і правителям світу. Він писав
королям та імператорам Європи, Туреччини та Ірану. Ці чо-
ловіки й жінки мали надзвичайну владу, адже разом вони

правили величезними частинами світу. Бахаулла проголосив Своє послання про єдність і розповів їм, як вони можуть забезпечити мир у всьому світі. Він сказав, що вони повинні зібратися разом та узгодити кордони між своїми країнами, повинні скоротити своє озброєння та більш справедливо поділити багатство між своїми підданими. На жаль, більшість правителів більше турбували їхні влада та вплив, аніж поради Бахаулли.

Наступне вигнання

Задрість Мірзи Ях'я до Бахаулли продовжувала зростати, адже багато бахаї приїжджало відвідати Бахаулла в Адріанополі. Тож Мірза Ях'я звернувся до уряду Туреччини, повідомляючи, що Бахаулла планує напад. І хоча не було жодних свідчень цього, уряд повірив брехні та вирішив позбутися Бахаулли раз і назавжди. Цього разу Його вислали в місто-тюрму Акка в Палестині (наразі — Ізраїль). Акка була найвіддаленішою в'язницею. Це було зловонне, жахливе місце. Влада очікувала, що Він помре там. Принаймні вони вважали, що Бахаулла буде далеко від усіх і не зможе поширювати Своє послання.

Тим часом Мірза Ях'я був висланий на острів Кіпр з тими зі своїх товаришів, які створювали найбільші проблеми. Однак деякі з порушників спокою були заслані в Акку, як і Бахаулла, а деякі з бахаї були вимушені рушити з Мірзою Ях'я. Двоє бахаї, які повинні були їхати з Мірзою Ях'я, вда-

лися до спроби самогубства, аби не йти з ним. Вони хотіли бути з Бахауллою.

Бахаулла та Його супутники вирушили з Туреччини пароплавом до Єгипту, а потім — до Палестини. В'язні мали замало їжі для подорожі впродовж 11 днів. На пароплаві всі захворіли, а один чоловік помер. Вони зупинились у Хайфі, через затоку від Акки, і пересіли на вітрильник, щоб пройти коротку відстань до Хайфи. Ця остання подорож була нестерпною: на маленькому човні скупчилося понад 80 осіб. Знадобилося 8 годин, аби дістатися Хайфи, тому що того спекотного літнього дня не було вітру, який наповнив би вітрила.

Акка — місто-тюрма

У серпні 1868 року Бахаулла, Його сім'я та послідовники дісталися Акки. Жінки були занадто слабкі, щоб іти, і їх довелося виносити з човна. Людям у місті сказали, що ці нові в'язні були небезпечними єретиками, тому вони виявляли неабияку ворожість до прибульців, коли ті йшли вулицями від морських воріт до фортеці. Незважаючи на всі їхні страждання й очевидну безнадійність становища, Бахаулла так писав про той час:

«Після Нашого прибуття Нас привітали хоругвами світла, після чого Голос Духу вигукнув: “Незабаром усі, хто мешкає на землі, будуть зібрані під цими хоругвами”».

Дійсно, прибуття Бахаулли на Святу Землю, особливо в місто Акка, було виконанням багатьох іудейських, християнських та ісламських пророцтв про Обітованого.

Акка була містом-в'язницею, і бахаї були замкнені в камерах у фортеці цього міста. Їжу неможливо було вживати, і всі знову захворіли. Ще троє з в'язнів загинули. Урешті-решт кільком чоловікам було дозволено вийти під охороною, щоб купити трохи їжі на ринках за межами фортеці.

Багато бахаї йшли пішки з Ірану, аби побачити Бахаулла, подорож тривала багато місяців, але їх не пустили в місто. Їм доводилося стояти на земляному валу, звідки вони могли бачити помах руки Бахаулли у вікні в'язниці. Один літній чоловік пройшов увесь шлях, але, на жаль, коли він урешті-решт дістався Акки, через проблеми із зором він навіть не зміг побачити, як Бахаулла махає хустинкою. І все, що він зміг зробити, — це розпочати довгий шлях назад. Бахаулла та Його сім'я плакали за всіма цими дорогоцінними душами. Іноді з Ірану надсилали гроші, щоб в'язні могли купити їжу й одяг. Один бахаї віддав усе своє життя, допомагаючи в'язням: він носив листи з Акки до Ірану і знову повертався, з іншими листами, аби бахаї в Ірані могли спілкуватися з Бахауллою та членами своїх сімей.

У той час трапилась велика трагедія. Коли молодший син Бахаулли Мірза Міхді, якому було 22 роки, молився на даху в'язниці, він упав через вікно в даху й тяжко поранився. Юнак помирав. Його Батько міг використати свою силу, аби врятувати сина. Та Мірза Мехді попросив Бахаулла дозволити йому померти, щоб бахаї, які прийшли до Акки, змог-

ли побачитися з Бахауллою. Після смерті сина, страждаючи від горя, Бахаулла написав: *«Уславлений Ти, о Господи, Мій Боже! Ти бачиш Мене в руках ворогів Моїх і сина Мого, закривавленого, перед лицем Твоїм, о Ти, у Чиїх руках царство всіх імен. Я, о Мій Господи, пожертвував тим, що Ти дав Мені, аби Твої слуги могли повернутися до життя та всі, хто мешкає на землі, об'єднатися».*

Незабаром після жертви Мірзи Мехді виникла потреба розквартирувати у фортеці солдат, тому всіх бахаї перемістили з фортеці в будинки в межах міських стін. Утім, вони залишалися в'язнями в місті, а Бахаулла залишався ув'язненим у будинку, де Він мешкав. У будинку був балкон, але на вулиці не росло жодної травинки.

Завдяки зусиллям і прикладу Абдул-Баха любов і повага місцевих жителів до бахаї зростала, і поступово паломникам-бахаї було дозволено заходити в місто. Певний час Бахаулла та Його сім'я жили в будинку Аббуда, і саме там Він написав *«Кітаб-і-Агдас»*, «Найсвятішу Книгу», що містить закони для цієї нової епохи.

За межами в'язниці

Щоразу, коли призначали нового намісника Акки, той був дуже суворим із бахаї, але поступово усвідомлював, що вони добрі люди, та послаблював обмеження. Одного разу Бахаулла сказав Абдул-Баха, що він не бачив дерев або трави вже дев'ять років. Абдул-Баха знав, що Бахаулла сумує за сільською місцевістю, тому почав пошуки й дуже недорого

винайняв будинок для Свого коханого Батька. Але коли Бахауллі сказали про це, Він відповів, що не може залишити Акку: «Я — в'язень». Головний релігійний лідер міста навіть умовляв Бахауллу покинути місто та сказав Йому, що ніхто не зацікавлений далі тримати Його у в'язниці, і врешті-решт Бахауллу погодився піти.

Два роки Бахауллу із сім'єю жили в будинку Мазраї, у сільській місцевості. Тоді більший будинок, названий Особняк Бахджі, звільнився, а орендна плата цього будинку також була дуже невеликою. Власник будинку втік через епідемію, яка охопила цей район. Бахауллу переїхав до Бахджі та прожив там останні роки Свого життя. Цей великий будинок виявився дуже зручним, тому що кількість паломників, які прибували, щодалі зростала, а сім'я збільшувалася.

Одним із відвідувачів був професор Кембриджського університету Браун, який так описав Бахауллу:

«Обличчя Того, на Кого я дивився, я ніколи не зможу забути... Ті проникливі очі, здавалось, читали саму душу; сила та владність були закарбовані на цьому високому чолі...»

Він також процитував деякі слова Бахаулли, які Він йому сказав:

«Ти прийшов побачити в'язня та вигнанця... Ми бажаємо лише добра світу та щастя — народам... Яка шкода в цьому? [...] Однак це стається... ці руйнівні війни припиняться й Найвеличніший Мир настане...»

У 1886 році кохана дружина Бахаулли Навваб покину-

Особняк Бахджі

ла цей світ. Він ушанував її віддану та благородну душу та сказав, що вона буде Його *«вічною дружиною в усіх світах Бога»*.

Упродовж багатьох років Абдул-Баха, син Бахаулли, захищав Його від ворогів, турбувався про потреби членів сім'ї, посилав учителів Віри до багатьох місць та читав листи, які надсилалися Бахаулли. Релігійні лідери, офіційні особи, генерали та намісники просили дозволу зустрітися з Бахауллою, проте Абдул-Баха зазвичай замість цього особисто опікувався цими зустрічами. Це давало Бахаулли вільний час, аби навчати бахаї та диктувати листи вірянам. Він явив

багато книг упродовж цього часу, а також писав релігійним лідерам, містикам, науковцям і загалом людям усього світу. Крім цього, Він удруге написав правителям і лідерам країн.

Дехто з Його послідовників описував Бахаулла, коли Він являв Слово Бога. Слова плинули, немов потік, з Його вуст, обличчя сяяло, а піт вкривав чоло, і щоразу Він просив води. Його секретареві було складно все це записувати. Він завжди мав наготові перо та чорнило, але часом він писав так швидко, що перо вилітало з його рук! Кожен закінчений аркуш паперу летів на підлогу. Якщо він не встигав, Бахаулла запитував його, де він зупинився, потім повторював слова та продовжував далі. Якщо Бахаулла являв молитву, Він повторював її. Іншим часом Він походжав туди-сюди з владним і величним поглядом, водночас являючи слова могутньої скрижалі.

Смерть Бахаулли

Коли Бахаулли виповнилося 75 років, Він попередив Абдул-Баха, що Його робота завершена й незабаром Він залишить цей світ. За шість днів до своєї смерті Він зібрав біля себе членів сім'ї та відданих послідовників. *«Я дуже задоволений всіма вами, — Він сказав їм. — Ви багато служили й були надзвичайно невтомними у своїх трудах. Ви приходили сюди щоранку та щовечора. Нехай Бог допоможе вам залишатися згуртованими. Нехай Він допоможе Вам звеличити Справу Господа Буття».*

Один із послідовників згадував: *«Сльози текли з моїх*

Місце спочину Бахаулли

очей, і мене сповнили почуття скорботи та печалі після того, як я почув ці слова. У цей момент Благословенна Довершеність наказав мені наблизитися до Нього, і я підкорився. Користуючись хусточкою, що була в Його руках, Бахаулла витер сльози з моїх щік».

Бахаулла захворів на лихоманку та полишив цей світ 29 травня 1892 року. Його було поховано неподалік особняка Бахджі. Прийшли тисячі людей, охоплених скорботою, — християни, мусульмани, представники інших релігій, намісник, різні чиновники. П'ять сотень людей розбили табір у

садах Бахджі на 9 днів. Один із найближчих послідовників Бахаулли кинувся в море й потонув, тому що не міг жити без Бахаулли.

Місія Бахаулли

Бахаулла був народжений для комфортного життя, але Він облишив його, коли був покликаний нести Слово Бога людству. Він страждав упродовж усього життя та після вислання з рідної країни не мав можливості повернутися на батьківщину. Усе Його життя було добровільною жертвою, аби принести Послання Бога для цієї епохи. І Він був щасливий служити так:

«Якби не випробування, які випали на Мою долю на шляху Бога, життя не було би сповнене насолоди для Мене і Моє існування не принесло б Мені ніякої користі».

Його страждання та жертви принесли величезні плоди. Наразі мільйони бахаї в усіх країнах світу наслідують Його Вчення. Усипальниця Бахаулли в Бахджі є місцем паломництва для бахаї та місцем, до якого вони повертають свої обличчя щодня під час молитви.

Бахаулла написав чіткі інструкції про те, що після Його смерті бахаї світу повинні звернутися до Абдул-Баха. Історія Абдул-Баха переповідається в наступній книжці цієї серії — *«Життя Абдул-Баха»*.

Головні факти про Бахауїлу

Народився:	12 листопада 1817 р.
Пішов із життя:	29 травня 1892 р.
Оголосив про Свою місію:	у саду Ризван, Багдад, 1863 р.
Батько:	Мірза Бузург
Мати:	Хадіджі Ханум
У вигнанні:	з Тегерана, Персія (наразі — Іран) до Багдада, Ірак; з Багдада до Константинополя (наразі — Стамбул), Туреччина; з Константинополя (Стамбула) до Адріанополя (наразі — Едірне), Туреччина; з Адріанополя (Едірне) до Акки, Палестина (Ізраїль).
Важливі книги:	<i>Кітаб-і-Агдас (Священна Книга)</i> <i>Кітаб-і-Ітан (Книга безсумнівності)</i> <i>Потаємні слова</i> <i>Сім долин</i> <i>Самоцвіти божественних таємниць</i>

Збірки творів Бахаулли

Вибране з Писань Бахаулли
Скрижалі Бахаулли
Молитви й роздуми
Заклик Господа Саваофа
Скинія Єдності

Книги про Бахаулла для читання

День слави (Мері Перкінс)
Бахаулла — Цар Слави
(Хасан Балюзі)
Одкровення Бахаулли (т. 1–4)
(Адіз Тахерзаде)
Історії Бахаулли
(зібрано паном Фурутаном)
Бахаулла (Хасан Балюзі)

Ця книга в простому і виразному стилі розповідає нам про Бахаулла, засновника Віри Бахаї. Бахаулла, чиє ім'я означає «Слава Божа», відмовився від багатства та влади, щоб нести Послання Бога людству для цього століття. У цій книзі розповідається про Його любов до всіх народів та про Його страждання на шляху Божому.

Ця книга є однією з серії чотирьох книг цього автора, присвячених ключовим постатям Віри Бахаї. Інші книги цієї серії:

- Життя Баба
- Життя Абдул-Баха
- Життя Шогі Єффенді

